

SAKSBEHANDLER
Åse Bitustøl

INNVALGSTELEFON

TELEFAX
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
09/00548-2

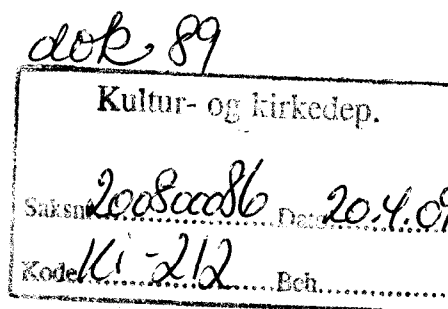
DERES REF.

DERES DATO

VÅR DATO
15.4.2009

Ark. Forvaltning
351.8

Det Kongelige Kultur- og kirke departement
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

PILEGRIMSMOTIVET SOM NASJONAL SATSING - HØRING

"På livets vei" – en utredning om Pilegrimsmotivet - et nasjonalt utviklingsprosjekt

Riksantikvaren mener at det er positivt at KKD har tatt initiativet til en utredning om pilegrimsledene og tradisjonene rundt disse. Interessen for ledene er stor, og det er etter hvert mange aktører med i planlegging og videreføring av det arbeidet som Miljøverndepartementet, Direktoratet for Naturforvaltning, Riksantikvaren, fylkesmenn, fylkeskommuner og kommuner langs leden startet i 1992. Det ble lagt ned et stort arbeid av de impliserte aktørene, og det var resultatet av denne felles innsatsen som gjorde at ledene til Nidaros formelt kunne åpnes i 1997 under navnet Pilegrimsleden. Utredningen "På livets vei" omhandler Pilegrimsleden, og vi tillater oss å komme med noen utfyllende kommentarer.

Utvikling av Pilegrimsleden

I tiåret som fulgte fra åpningen i 1997 til 2006 ble leden brukt til en viss grad. Enkelte kommuner tok ansvaret de i 1997 hadde påtatt seg med skjøtsel og vedlikehold, på alvor. Det viste seg dessverre å være vanskelig å opprettholde gangbare leder, da ansvaret ble ulikt praktisert av fylkeskommunene og kommunene. Ledene var – og er – svært avhengig av innsats fra frivillige lag og enkeltpersoner. Med bakgrunn i denne erfaringen har det også vært viktig for Riksantikvaren å begrense antall leder. Ledene som ble åpnet av Miljøverndepartementet i 1997, har således alle Nidaros som endepunkt. I Friluftlivets år 2005 gjenopptok Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning samarbeidet om Pilegrimsleden. Det ble arrangert et seminar som resulterte i at et samarbeidsforum for pilegrimsledene ble etablert. Kirken RA, DN og Innovasjon Norge er deltakere, samt representanter for hhv. kommunene og fylkeskommunene. Sekretariatet for samarbeidsforumet lå i begynnelsen hos DN, men er nå overført til RA. Samarbeidsforumet har lagt virksomheten på is mens Pilotprosjekt Pilegrimsleden pågår (se under).

Postadresse:

Besøksadresser:

A:4519

Riksantikvaren
Dronningens gate 13
Postboks 8196 Dep
0034 Oslo
Tlf. 22 94 04 00

Distriktskontor Øst
Oslo
Dronningens gate 13

Distriktskontor Syd
Tjønsberg
Nedre Lønggate 30 D

Distriktskontor Vest
Bergen
Dreggsallmenningen 3

Distriktskontor Nord
Trondheim
Kjøpmannsgata 25

Verdiskaping – Pilotprosjekt Pilegrimsleden

Riksantikvaren startet på oppdrag fra Miljøverndepartementet Verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet i 2006. Dette programmet har som mål at kulturminner og kulturmiljøer blir tatt i bruk i utviklingen av lokalsamfunn og næringsliv. "Pilotprosjekt Pilegrimsleden" var en av søkerne til programmet – da som et samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommunene i Nord- og Sør-Trøndelag, samt Oppland og Den norske kirke. Ved å velge dette prosjektet som ett av elleve i programmet, ble opptakten til en "ny giv" for Pilegrimsleden gitt. Prosjektet inneholder alle de elementer som programmet ønsket seg. Pilotprosjektet pågår ut 2010 da fase 1 av verdiskapingsprogrammet avsluttes.

I målsettingen med prosjektet heter det blant annet at man vil ha flere til å vandre leden, både lokalbefolkning og tilreisende. Det skal stimuleres til nye overnattingssteder, og kulturminnene skal sees som en ressurs i arbeidet med å starte småskala næringsliv. Det skal legges til rette for å videreføre pilegrimstradisjonen som utgangspunkt for refleksjon og religiøst liv. Videre skal det arbeides med å øke kunnskapen og interessen for leden nasjonalt og internasjonalt. Sentralt i arbeidet står også arbeidet med å finne mulige løsninger for en videre drift av Pilegrimsleden.

Med dette vil vi understreke at mye av det arbeidet som anses som viktig å ta fatt på i følge utredningen fra KKD, allerede er påbegynt og er godt ivaretatt av Pilotprosjekt Pilegrimsleden.

Pilegrimssentrene

I KKD's utredning legges det til rette for en rekke nasjonale pilegrimssentre. Etter vårt syn kan det virke som om denne satsingen er noe overdimensjonert. Selv om det kan bli et behov i framtiden for både guider, verter og andre, er det vår erfaring at en gradvis opptrapping av tilbudene er mest formålstjenlig. I denne høringen går vi ikke inn på forslagene til hvordan pilegrimssentrene skal organiseres eller administreres. Derimot er det fra Riksantikvarens side ønskelig at man bruker eksisterende bygningsmasse i forbindelse med disse sentrene, der det er mulig. Riksantikvaren er opptatt av at man tar vare på bygg og anlegg langs ledene gjennom ny bruk. Det gir også opplevelseskvaliteter for vandrerne.

Framtiden

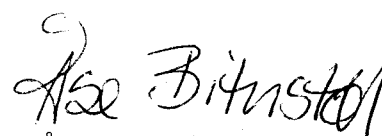
Fra Riksantikvarens side er det et ønske at organiseringen av Pilegrimsleden i framtiden blir sikker og forutsigbar, og at det arbeidet som allerede er gjort, og blir gjort i løpet av prosjektperioden, blir videreført på en god måte. Vi mener at mye av det som foreslås av tiltak i rapporten, allerede er ivaretatt av prosjekt Pilegrimsleden. Det er derfor viktig at erfaringene derfra blir tatt med i det videre arbeidet med Pilegrimsmotivet. Det er dessuten satt i gang et arbeid for å sikre de fysiske ledene for framtiden gjennom ulike virkemidler bl.a. gjennom lovverket.

Avslutningsvis viser vi til den høringsuttalelsen som pilotprosjektet Pilegrimsleden kommer med, og som er godt gjennomarbeidet bl.a. når det gjelder forslag til skilting, skjøtsel og merkebruk. Riksantikvaren mener at denne høringsuttalelsen er viktig, og slutter seg til synspunktene i denne.

Vennlig hilsen

Jostein Løvdal (e.f.)
seksjonssjef

Åse Bitustøl

Kopi til:

Miljøverndepartementet - Kulturminneavdelingen, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO